

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ

Γραφείο Οικονομικών
& Εμπορικών Υποθέσεων
Emilijana Josimovica 4 / III
11000 BEOGRAD

Τηλ : 00 381 11 322 23 38 - 323 15 77

Fax: 0038 1 11 324 92 15

e-Mail : greconof@nadlanu.com

ΑΔΙΑΒΛΩΜΗΤΟ - ΚΑΝΟΝΙΚΟ

Βελιγράδι, 19 Νοεμβρίου 2010
Α.Π. Φ. 2430 / ΛΣ 942

- ΠΡΟΣ: Υπουργείο Εξωτερικών
B2 Δ/ση
- ΚΟΙΝ.: 1) Υπουργείο Εξωτερικών
-Διπλ. Γρ. κ. Υπουργού
-Διπλ. Γρ. κ. ΑΝΥΠΙΞ
-Διπλ. Γρ. κ. ΥΦΥΠΙΞ
-Γρ. κ. Γ.Γ. Δ.Ο.Σ. & Α.Σ.
-Γρ. κ. Ε.Γ. Αξιοπ. Διεθ. Προγραμ.
-Γρ. κ.κ. Β' & Γ' Γεν. Δ/ντών
-Α3, Β1, Β6, Β7, Β8, Γ1 Δ/νσεις
-Γρ. Ο.Ε.Υ. Βορείου Ελλάδος
- 2) Υπουργείο Περιφερειακής
Ανάπτυξης &
Ανταγωνιστικότητας
Γρ. κ. Υπουργού (μέσω ΥΠΙΞ)
- 3) Υπουργείο Περιβάλλοντος,
Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής
Γρ. κας Υπουργού (μέσω ΥΠΙΞ)
- 4) Υπουργείο Μεταφορών,
Υποδομών & Δικτύων
Γρ. κ. Υπουργού (μέσω ΥΠΙΞ)
- 5) Σ.Ε.Β. (μέσω ΥΠΙΞ,
fax: 210 3222929)
- 6) Σ.Β.Β.Ε. (μέσω ΥΠΙΞ,
fax: 2310 541933)
- 7) Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων
Ελλάδος (μέσω ΥΠΙΞ,
fax: 210 3622320)
- 8) Ελληνική Ένωση Τραπεζών
(μέσω ΥΠΙΞ,
fax: 210 361-53-24)
- 9) Τ.Ε.Ε.
(μέσω ΥΠΙΞ, fax: 210 322-17-72)
- Ε.Δ.: Γραφείο κ. Πρέσβυ

ΘΕΜΑ: «Σερβικές Οικονομικές Εξελίξεις».

Σερβική Οικονομία - Χρηματοπιστωτικός Τομέας - Τράπεζες

Ο διεθνής Οίκος Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας "Fitch Ratings", ο οποίος κατατάσσεται μεταξύ των τριών πιο αξιόπιστων παγκοσμίως, βελτίωσε την αξιολόγησή του, όσον αφορά στην οικονομική κατάσταση της Σερβίας.

Πιο συγκεκριμένα, ο ως άνω Οίκος εκτιμά ότι:

- οι προοπτικές της σερβικής οικονομίας είναι "σταθερές" και όχι "αρνητικές", όπως εκτιμούσε μέχρι πρόσφατα,

- η Αξιολόγηση Αφερεγγυότητας Εκδότη (Issuer Default Rating – IDR), σε ότι αφορά στα μακροπρόθεσμα ομόλογα του σερβικού δημοσίου, τόσο σε ξένο συνάλλαγμα, όσο και σε δηνάρια, είναι “BB-”,
- η αντίστοιχη αξιολόγηση “IDR”, σε ότι αφορά στα βραχυπρόθεσμα ομόλογα του σερβικού δημοσίου, σε δηνάρια, είναι “B”, και
- η γενική αξιολόγηση της χώρας είναι “BB-”.

Σύμφωνα με σχετική ως άνω ανακοίνωση Τύπου του εν λόγω Οίκου, οι προαναφερθείσες βελτιωμένες εκτιμήσεις “αντικατοπτρίζουν τον ελαττωμένο κίνδυνο εξωτερικής χρηματοπιστωτικής κρίσης, την ανάκαμψη της οικονομικής ανάπτυξης και τα σχέδια μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής προσαρμογής της σερβικής κυβέρνησης”.

Πιο συγκεκριμένα, η εξωτερική χρηματοδότηση συνεχίζει να αποτελεί αδυναμία της σερβικής οικονομίας, όμως έχουν υποχωρήσει οι κίνδυνοι, οι σχετιζόμενοι με την αναταραχή που επέφερε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Επίσης, η στήριξη του σερβικού ισοζυγίου πληρωμών, την οποία παρέχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.), μέσω του Προληπτικού Διακανονισμού Ετοιμότητας, που έχουν συνυπογράψει τα δύο μέρη, συνέβαλε στην ενίσχυση, τόσο των συναλλαγματικών αποθεμάτων, όσο και της εμπιστοσύνης των επενδυτών, την ίδια στιγμή που κατέστησε δυνατή τη διατήρηση ίδιου εύρους χρηματοπιστωτικού ανοίγματος (exposure) των Τραπεζών ξένης ιδιοκτησίας, που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Μάλιστα, ο Οίκος “Fitch Ratings” εκτιμά ότι δε θα διακοπούν οι σχέσεις μεταξύ Σερβίας και Δ.Ν.Τ., παρά την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε κατά την πρόσφατη, έκτη κατά σειρά αξιολόγηση, που διενήργησε το Δ.Ν.Τ., για την από τη Σερβία τήρηση των συμπεφωνημένων, στο πλαίσιο του ως άνω Διακανονισμού.

Επίσης, ο ανωτέρω Οίκος εκτιμά ότι, το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Σερβίας θα διαμορφωθεί στο 9% του ΑΕΠ, το 2010, έναντι 18% του ΑΕΠ, το 2008, και ότι τούτο θα συρρικνώνεται σταδιακά, μέχρι το 2012.

Αντίστοιχα, προβλέπει ότι το ΑΕΠ της χώρας θα παρουσιάσει “σχετικά ασθενή ανάκαμψη” και θα αυξηθεί κατά 1,5%, το 2010, και κατά 3%, το 2011.

Εξάλλου, εκτιμά ότι, η σερβική κυβέρνηση κατάφερε να θέσει τα θεμέλια για τη μελλοντική διατήρηση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι ο πρόσφατα υιοθετηθείς Νόμος περί Δημοσιονομικής Υπευθυνότητας, επιβάλλει τη συγκράτηση του ως άνω ελλείμματος σε επίπεδα της τάξης του 1%, έως το 2015, έναντι του τρέχοντος 4,8%.

Η μακρο-οικονομική σταθερότητα παραμένει σχετικά εύθραυστη, όπως καταδεικνύεται, μεταξύ άλλων, και από την αστάθεια της συναλλαγματικής ισοτιμίας του δηναρίου, καθώς και από τα υψηλά επίπεδα ευρω-ποίησης της σερβικής οικονομίας.

Συνεπώς, η Σερβία θα πρέπει να καταβάλει προσπάθεια για την ενεργοποίηση των προβλέψιμων αντιπληθωριστικών εδώ παραγόντων, και για τη σταδιακή σταθεροποίηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του δηναρίου.

Κατά τον ίδιο Οίκο, οι επιβληθέντες αυστηροί και σφύρονες νομισματικοί κανονισμοί περιόρισαν τις επιπτώσεις της υποβάθμισης των σερβικών ομολόγων του δημοσίου, στις Τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη Σερβία, οι οποίες, σημειωτέο, παρέμειναν κερδοφόρες, έχουσες ικανοποιητική ρευστότητα και υψηλή κεφαλαιοποίηση.

Τέλος, ο Οίκος “Fitch Ratings” τονίζει ότι:

Τυχόν εντεινόμενες πιέσεις στο ισοζύγιο πληρωμών, που θα είχαν ως αποτέλεσμα τη διαρκή συρρίκνωση των αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε χαμηλότερους δείκτες αξιολόγησης, όπως επίσης σε ουσιαστική αποτυχία της σερβικής κυβέρνησης να εφαρμόσει το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολουθεί, ή σε αύξηση του κινδύνου που συνδέεται με πολιτική αστάθεια της χώρας.

Αντίθετα, μια ισορροπημένη και βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη, η συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, η συρρίκνωση των διπλών ελλειμμάτων και η μείωση του εξωτερικού χρέους, ως ποσοστό του ΛΕΠ, θα μπορούσαν να οδηγήσουν μεσοπρόθεσμα σε υψηλότερους δείκτες αξιολόγησης.

Μετά τις ως άνω εξελίξεις, το Υπουργείο Οικονομικών της Σερβίας εξέδωσε ανακοίνωση, σύμφωνα με την οποία η Σερβία κατόρθωσε φέτος να δημιουργήσει συνθήκες σταθερού οικονομικού περιβάλλοντος, καθώς και μία σταθερή εσωτερική αγορά, επιτεύγματα τα οποία αναμένεται ότι θα σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο, στο άμεσο μέλλον.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του εγχώριου οικονομικού Τύπου, καθώς και πληροφορίες τραπεζικών εδώ παραγόντων:

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες τρέχοντος έτους, το συνολικό καθαρό κέρδος όλων των δραστηριοποιούμενων στη Σερβία εμπορικών Τραπεζών, σημείωσε αύξηση 22%, σε ετήσια βάση, διαμορφούμενο σε Δηνάρια 20,7 δις.

Σημειωτέο, κατά το εν λόγω εννεάμηνο, το Δηνάριο υποτιμήθηκε κατά περίπου 12%, πρόσφατα δε η ισοτιμία τούτου έναντι του Ευρώ διαμορφώθηκε σε Ευρώ 1 = Δηνάρια 107.

Από τις συνολικά 33 ως άνω δραστηριοποιούμενες Τράπεζες, από τις οποίες οι 25 είναι αλλοδαπών συμφερόντων (6 εκ των εν λόγω αλλοδαπών έχουν εδώ παρουσία με Γραφείο Αντιπροσωπείας), το διάστημα Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου τρέχοντος έτους, 12 παρουσίασαν ζημία συνολικού ύψους Δηνάρια 6,6 δις, ενώ οι υπόλοιπες 21 πραγματοποίησαν συνολικά κέρδη ύψους Δηνάρια 25,4 δις.

Σημειωτέο, οι με αρνητικό αποτέλεσμα, πιο πάνω 12 Τράπεζες, το διάστημα Ιουνίου – Σεπτεμβρίου τρέχοντος έτους παρουσίασαν ζημία συνολικού ύψους Δηνάρια 4,8 δις.

Παρόλο που, οι ανωτέρω εμπορικές Τράπεζες μέχρι σήμερα έχουν δώσει δείγματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης της παρούσας χρηματοπιστωτικής κρίσης, εντούτοις, προς το σκοπό πλήρους από πλευράς τους απόδειξης της οικονομικής τους ευρωστίας, θα πρέπει να παράσχουν πειστικές διαβεβαιώσεις ότι θα ενισχύσουν το δείκτη κεφαλαιακής τους επάρκειας, τουλάχιστο στο επίπεδο που απαιτείται από την Εθνική (Κεντρική) Τράπεζα της Σερβίας (“NBS”).

Σαν ένας από τους βασικούς λόγους της, κατά τα πιο πάνω δημοσιεύματα, υφιστάμενης γενικότερης στασιμότητας στην εδώ τραπεζική αγορά, που είχε σαν αποτέλεσμα την ανωτέρω μείωση κερδών, αναφέρεται η μάλλον διστακτικότητα του σερβικού τραπεζικού τομέα να παράσχει επαρκή χρηματοδοτική συνδρομή στις δραστηριοποιούμενες στη Σερβία επιχειρήσεις.

Ως άνω ανασταλτικοί επίσης παράγοντες, μπορούν να θεωρηθούν η δυσμενής, το τελευταίο διάστημα, συναλλαγματική ισοτιμία του Δηναρίου έναντι του Ευρώ και η παρατηρούμενη διστακτικότητα διοχέτευσης ρευστότητας στην εγχώρια αγορά.

Βάσει στοιχείων της “NBS”, κατά τον περασμένο Οκτώβριο:

- Τα συναλλαγματικά αποθέματα τούτης σημείωσαν μείωση κατά € 154,3 εκατ., διαμορφωθέντα σε περίπου € 9,72 δις ή \$ 13,5 δις.

Η πιο πάνω εξέλιξη αποδίδεται κυρίως:

α) Στην από πλευράς της εν λόγω Τράπεζας, πώληση € 173 εκατ. τον ίδιο ως άνω μήνα, στη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος, στο πλαίσιο προσπαθειών της να αποφευχθούν έντονες διακυμάνσεις στη συναλλαγματική ισοτιμία του Δηναρίου με το εν λόγω ευρωπαϊκό νόμισμα.

β) Στην καταβολή € 53,7 εκατ. σε αλλοδαπούς πιστωτές.

- Παρατηρήθηκε εισροή ξένου συναλλάγματος, ύψους € 40,8 εκατ., οφειλόμενη σε αύξηση του ποσού των κατατεθειμένων από τις εμπορικές εδώ Τράπεζες, υποχρεωτικών δεσμεύσεων εν ξένο συνάλλαγμα, στην εν λόγω Κεντρική Τράπεζα.

Όπως μας πληροφόρησαν από το αρμόδιο τμήμα της "NBS":

Τα ως άνω καθαρά συναλλαγματικά αποθέματα, δηλαδή το ποσό που προκύπτει μετά την αφαίρεση, αφενός των πιο πάνω δεσμεύσεων, αφετέρου του προϊόντος των δανείων από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στο τέλος του περασμένου μηνός διαμορφωνόντουσαν σε περίπου € 4,89 δις.

Τα συναλλαγματικά αποθέματα των εμπορικών εδώ Τραπεζών ανερχόντουσαν σε € 1,74 δις, συντελώντας έτσι στη διαμόρφωση του συνόλου των συναλλαγματικών εδώ αποθεμάτων σε περίπου € 11,5 δις ή περίπου \$ 15.9 δις.

Το Δηνάριο σε σχέση με το Ευρώ, υποτιμήθηκε το τελευταίο διάστημα κατά 1,2% σε ονομαστικούς όρους.

Στο τέλος του περασμένου Οκτωβρίου, το δημόσιο χρέος της χώρας ανερχόταν σε € 11,48 δις, ποσό που αντιπροσωπεύει το 38,1% του Α.Ε.Π., έναντι € 8,78 δις ή 26,3% του Α.Ε.Π., στο τέλος του 2008 και € 9,85 δις ή 32,9% του Α.Ε.Π., στο τέλος του 2009, δηλαδή κατά το πρώτο δεκάμηνο του τρέχοντος έτους, το συγκεκριμένο χρέος σημείωσε αύξηση περίπου € 1,64 δις.

Οικονομική/Εμπορική συνεργασία της Σερβίας με τρίτες χώρες – Ενέργεια - Μεταφορές

Όπως δήλωσε ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Σερβίας, κ. Mladjan Dinkic, κατά τη λήξη της εκδήλωσης "CEFTA Week", η οποία διοργανώθηκε στο Βελιγράδι, στις 10 έως 11-11-10:

Τα μέλη της Κεντροευρωπαϊκής Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου (CEFTA), ήτοι Σερβία, Κροατία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Αλβανία, Μολδαβία και Κόσοβο UNMIK, συζήτησαν για την προετοιμασία της, από 1-1-11, περαιτέρω απελευθέρωσης του μεταξύ τους εμπορίου γεωργικών προϊόντων.

Η λειτουργία μιας διαδικτυακής πύλης, μέσω της οποίας παρέχονται πληροφορίες εμπορικής φύσης σε επιχειρηματίες, τόσο της περιοχής που καλύπτει η CEFTA, όσο και άλλων γειτονικών περιοχών, σηματοδοτεί το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας "μίας κοινής επενδυτικής αγοράς", η οποία θα βελτιώσει την εικόνα της περιοχής και θα προσελκύσει περισσότερους επενδυτές.

Κατά τον κ. Dinkic, η Σερβία, η οποία ασκεί την Προεδρία της CEFTA, έως το τέλος του 2010, πρότεινε την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών προώθησης των εξαγωγών των ανωτέρω κρατών, ως ένα περαιτέρω βήμα ποσοτικής και ποιοτικής εμβάθυνσης της συνεργασίας τους.

Επίσης, ο κ. Dinkic παρουσίασε το επιχειρηματικό πλάνο της ιταλικής αυτοκινητοβιομηχανίας "Fiat", για τη Σερβία, τονίζοντας ότι, η υλοποίησή του θα μπορούσε να βοηθήσει στην αύξηση των σερβικών εξαγωγών κατά € 2,3 δις, το 2013, και να προσφέρει σημαντικές δυνατότητες σε επιχειρήσεις όλων των κρατών της CEFTA.

Εξάλλου, ο Πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου Σερβίας, κ. Milos Bugarin, πρότεινε την περαιτέρω απελευθέρωση του εμπορίου των υπηρεσιών, στην περιοχή που καλύπτει η CEFTA, ειδικότερα στον τομέα των μεταφορών.

Όπως μάλιστα τόνισε, αν και οι οδικές μεταφορές μεταξύ, τόσο Σερβίας και Μαυροβουνίου, όσο και Σερβίας και Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, έχουν απελευθερωθεί πλήρως, παραμένουν σε ισχύ σχετικές ποσοστώσεις, σε ό,τι αφορά στα υπόλοιπα κράτη της CEFTA.

Ο κ. Bugarin υπογράμμισε επίσης ότι, όλα τα Εμπορικά Επιμελητήρια των χωρών της CEFTA υποστηρίζουν τη δημιουργία μίας Ομάδας Εργασίας για την απελευθέρωση της αγοράς των ασφαλιστικών και των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Τέλος, ο κ. Bugarin τόνισε την ανάγκη απελευθέρωσης και του καθεστώτος χορήγησης θεωρήσεων εισόδου, μεταξύ Σερβίας και Μολδαβίας, υπενθυμίζοντας ότι η Σερβία έχει ήδη

προβεί σε σχετική απελευθέρωση, τόσο με τα υπόλοιπα κράτη της CΕΡΤΤΑ, όσο και με τα κ-μ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με ανακοίνωση εκπροσώπων του σερβικού Υπουργείου Υποδομών:

Η διεθνής εταιρεία λογιστικού ελέγχου και μελετών "Deloitte", επελέγη από τη σερβική κυβέρνηση σαν πάροχος συμβουλευτικών υπηρεσιών, έναντι αμοιβής Δηνάρια 100 εκατ., κατά τα στάδια σύστασης ενός νέου αερομεταφορέα, που θα αντικαταστήσει την ευρισκόμενη σήμερα σε δυσμενή οργανωτική και οικονομική κατάσταση, σερβική αεροπορική εταιρεία "Jat Airways".

Το Γραφείο της "Deloitte" στο Βελιγράδι, θα παράσχει τις ανωτέρω υπηρεσίες, στο πλαίσιο μίας κοινοπραξίας, αποτελούμενης επίσης από τα αντίστοιχα Γραφεία της μητρικής εταιρείας στη Μαδρίτη, Πράγα και Βουδαπέστη, από την εταιρεία στην Αθήνα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, "CnC Consulting" και από τη νομική εταιρεία στο Βελιγράδι "Jankovic, Popovic και Mitic".

Οι διεθνείς εταιρείες, λογιστικού ελέγχου "PricewaterhouseCoopers LLP" ("PwC") και μελετών "Bain & Company", είχαν επίσης υποβάλλει σχετική ως άνω προσφορά τους, που όμως δεν έγινε αποδεκτή.

Η "Deloitte" θα πρέπει μέσα σε διάστημα 12 μηνών να ολοκληρώσει το έργο της, που σχετίζεται με την:

- Αποτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της "Jat Airways",
- Τη σύσταση ενός νέου ως άνω αερομεταφορέα,
- Τη δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από πλευράς εταιρικών

σχημάτων, που θα επιθυμούσαν να καταστούν στρατηγικοί εταίροι του εν λόγω νέου αερομεταφορέα.

Ο στρατηγικός εταίρος, που θα επιλεγεί, και η σερβική κυβέρνηση, θα φροντίσουν αμέσως για την κεφαλαιακή επάρκεια του ανωτέρω νέου αερομεταφορέα, ώστε να εξασφαλιστεί η οικονομική του βιωσιμότητα και να είναι τούτος έτοιμος για λειτουργία περί το τέλος του 2011.

Υπενθυμίζεται ότι, όπως δήλωσε στις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου ο Υφυπουργός στο σερβικό Υπουργείο Υποδομών, κ. Miodrag Miljkovic:

Η σερβική κυβέρνηση θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ενδεχομένως μέσα στην Άνοιξη του 2011, για την εξεύρεση ενός αξιόπιστου στρατηγικού εταίρου/επενδυτή για τον νέο αερομεταφορέα, που θα αντικαταστήσει τη "Jat Airways".

Στο πλαίσιο συνεχών συνεννοήσεων της πιο πάνω κυβέρνησης με εκπροσώπους του τουρκικού κρατικού αερομεταφορέα "Turkish Airlines", η συγκεκριμένη εταιρεία συνεχίζει μέχρι στιγμής να εμφανίζεται σαν ο σοβαρότερος υποψήφιος αγοραστής της "Jat Airways", κάτι που άλλωστε επιβεβαίωσε πρόσφατα ο αποχωρών Τούρκος Πρέσβυς στο Βελιγράδι, κ. Ahmet Suha Umar.

Ο πιο πάνω στρατηγικός εταίρος, που θα αποκτήσει το 51% του μετοχικού πακέτου της "Jat Airways", καθώς και ορισμένα περιουσιακά στοιχεία αυτής, όχι όμως τα χρέη της, θα πρέπει να προβεί σύντομα σε αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου του νέου εταιρικού σχήματος, όπως επίσης σε διοικητική του αναδιάρθρωση, ώστε τούτο να αρχίσει την λειτουργία του το συντομότερο δυνατό.

Όπως ανακοίνωσε πρόσφατα ο Σέρβος Υπουργός Ενέργειας και Μεταλλείων κ. Petar Skundric, η Σερβία κατ' αρχάς ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο πρόγραμμα κατασκευής του εργοστασίου παραγωγής πυρηνικής ενέργειας, στις όχθες του Δούναβη, στο Belene της Βουλγαρίας, συνολικής ισχύος 2.120 MW, η επί τούτου όμως τελική της απόφαση, θα ληφθεί

μόνο στην περίπτωση που, μία σχετική μελέτη σκοπιμότητας καταδείξει τη δυνατότητα ύπαρξης οφέλους για τη σερβική κρατική εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας "Elektroprivreda Srbije – ERS".

Σύμφωνα με οικονομικούς εδώ κύκλους, η σερβική πλευρά δείχνει να ενδιαφέρεται σήμερα για μερίδιο ως άνω συμμετοχής, γύρω στο 7%, ποσοστό που βέβαια μπορεί να μεταβληθεί, ανάλογα με τη διαμόρφωση της ενεργειακής και χρηματοπιστωτικής διεθνούς συγκυρίας.

Υπενθυμίζεται ότι:

Ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός κ. Bojko Borisov, απέστειλε πρόσφατα επιστολή στο Σέρβο Πρόεδρο κ. Boris Tadic και στον Κροάτη Πρωθυπουργό κ. Jadranka Kosor, με οποία καλεί τη Σερβία και την Κροατία όπως συμμετάσχουν, με μερίδιο 1%, 1,5% ή 2%, στο ανώτερο πρόγραμμα, πρόταση που, σημειωτέο, η Κροατία δεν αποδέχτηκε.

Μέχρι τον περασμένο Μάιο, οπότε το σχετικό συνολικό κόστος υπολογιζόταν σε περίπου € 3,99 δις, οι Σέρβοι εμφανιζόντουσαν πρόθυμοι να χρηματοδοτήσουν, από το 5% έως το 25% της συγκεκριμένης επένδυσης, ενδεχομένως και λίγο περισσότερο, και τούτο προς το σκοπό εξασφάλισης σταθερής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Σε περίπτωση ως άνω σερβικής χρηματοδότησης μέχρι 25%, θα καταβάλετο προσπάθεια ώστε η κάλυψη τούτης να επιτυγχανόταν με ίδιους πόρους, σε σχέση δε με μεγαλύτερη εν λόγω σερβική επενδυτική συμμετοχή, θα καταβάλετο προσπάθεια για λήψη χαμηλότοκων δανείων, όχι μόνο από την Κίνα αλλά και από άλλες χώρες, όπως π.χ. τη Ρωσία.

Τον περασμένο Ιούλιο η κινεζική κρατική Τράπεζα "China Development Bank – CDB", αρμόδια για τη χρηματοδότηση στην Κίνα μεγάλων προγραμμάτων έργων υποδομής, εξέφρασε ενδιαφέρον να χρηματοδοτήσει διμερείς στρατηγικές συνεργασίες Σερβίας - Κίνας, ειδικά στον τομέα της ενέργειας, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινή σύμπραξη των εν λόγω χωρών στο πρόγραμμα κατασκευής του εργοστασίου παραγωγής πυρηνικής ενέργειας, στο Belene της Βουλγαρίας.

Οι πιο πάνω χρηματοδοτήσεις θα διενεργηθούν μέσω της χορήγησης ιδιαίτερα ευνοϊκών δανείων, υπό όρους αγοράς (commercial loans), ενδεχομένως με ρήτρα yuan, ώστε τούτα να είναι επωφελέστερα σε σχέση με δάνεια, που έχουν ήδη χορηγηθεί μέχρι σήμερα στη Σερβία από άλλες Τράπεζες για πραγματοποίηση έργων στον ενεργειακό της τομέα.

Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του Σέρβου Υπουργού Εθνικής Άμυνας, κ. Dragan Sutanovac, σε σχέση με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής, κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι ετών η Σερβία συνήψε συμφωνίες, τόσο εξαγωγής όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού, όσο επίσης μεταφοράς συναφούς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, αξίας περίπου \$ 400 εκατ.

Επισημαίνεται ότι, βάσει πληροφοριών στο σερβικό τύπο, ο κ. Sutanovac πραγματοποίησε, στις αρχές του τρέχοντος μήνα, επίσκεψη στη Λιβύη, για να διαπραγματευτεί εκεί τη σύναψη ως άνω συμφωνιών, αξίας περίπου \$ 500 εκατ.

Κατά τον ανωτέρω Υπουργό:

Η υλοποίηση των πιο πάνω συμφωνιών θα αποτελέσει την μεγαλύτερη, από τη δεκαετία του 80, επιχειρηματική επιτυχία του συναφούς σερβικού βιομηχανικού τομέα, καθόσον θα συντελέσει στη διαμόρφωση της αξίας των σχετικών σερβικών εξαγωγών, σε περίπου \$ 1,2 δις, δημιουργώντας συνάμα έναν ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό θέσεων εργασίας.

Βασικά συμβαλλόμενα μέρη στις εν λόγω συμφωνίες θα είναι η σερβική κρατική εταιρεία εμπορίας όπλων, στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφών υπηρεσιών, "Jugoimport SDPR", η εδρεύουσα στο Valjevo (Δυτική Σερβία), εταιρεία χαρτοφυλακίου "Krusik" και η εδρεύουσα στο Cacak (Κεντρική Σερβία), βιομηχανία όπλων "Sloboda".

Όπως αναγράφηκε στον εγχώριο οικονομικό τύπο και μας γνώρισαν Σέρβοι οικονομικοί παράγοντες:

Πραγματοποιούνται τελευταία συχνές συσκέψεις μεταξύ εκπροσώπων των σερβικών βιομηχανιών όπλων/στρατιωτικού εξοπλισμού και αρμόδιων κυβερνητικών εδώ στελεχών, με αντικείμενο τη μεθόδευση επέκτασης των σχετικών σερβικών εξαγωγών σε χώρες της Μέσης Ανατολής, Βόρειας Αφρικής και Περσικού Κόλπου.

Ο κ. Sutanovac θεωρεί απαραίτητη την ένταξη της σερβικής πολεμικής βιομηχανίας σε ένα ευρύτερο συναφές, τόσο βαλκανικό όσο και ευρωπαϊκό πλαίσιο, ώστε να μπορέσει τούτη να εισχωρήσει σε εκτενέστερους διεθνείς εμπορικούς διαύλους και να αποκτήσει έτσι εντονότερη δυναμική, καθιστάμενη ο μεγαλύτερος εξαγωγέας του είδους στα Βαλκάνια, με σχετικές πωλήσεις αξίας περίπου € 1 δις.

Ορισμένες των προαναφερθεισών χωρών, είναι ήδη εξοικειωμένες με την ανωτέρω σερβική βιομηχανική παραγωγή και υπηρεσίες, αναμένεται δε σύντομα να υπογραφούν με τούτες σχετικές συμφωνίες, που θα βελτιώσουν και διευρύνουν τη συναφή διμερή στρατιωτική και στρατιωτικό-οικονομική συνεργασία.

Βάσει ανακοινώσεων στο σερβικό τύπο καθώς και πληροφοριών Σέρβων επιχειρηματικών παραγόντων:

Η εταιρεία "Astonko Ltd", που αποτελεί κοινοπραξία μεταξύ της σουηδικής εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου "East Capital", παλαιού μετόχου του σερβικού ιδιωτικού ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού "RTV B92", και της ελληνικών συμφερόντων εταιρείας "Lake Bade", απέκτησε πρόσφατα το πλειοψηφικό μετοχικό πακέτο του συγκεκριμένου ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού.

Η νέα διάρθρωση της συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της πιο πάνω εταιρείας, αντανάκλα την επελθούσα αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου, καθώς και την από πλευράς της "Aston Ltd", απόκτηση των μετοχών των μη κερδοσκοπικών σερβικών εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου, "Media Development Loan Fund" ("MDLF Inc.") και "NCA Media".

Η προαναφερθείσα αύξηση κεφαλαίου κατέστησε δυνατό για την "RTV B92", την εξεύρεση πόρων, ώστε ο συγκεκριμένος οργανισμός να αναπτυχθεί, καθώς επίσης να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει σήμερα η εγχώρια αγορά μέσω ενημέρωσης, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

Η διάρθρωση τώρα της μετοχικής σύνθεσης του "RTV B92" έχει ως εξής:

"Astonko Ltd", 84,99%, "B92 Trust" (αποτελούμενο από τους ιδρυτές καθώς και διευθυντικά στελέχη του "RTV B92"), 11,35%, διάφοροι μικρομέτοχοι, 3,66%.

Στο πλαίσιο των ήδη καταβαλλόμενων προσπαθειών για τη βελτίωση και αναπροσαρμογή των σερβικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, αναμένονται περαιτέρω ανακατατάξεις και μεταβολές στο συναφή χώρο, εξαιτίας των οποίων διενεργούνται συνεχώς σχετικές ζυμώσεις, όπως επίσης ασκούνται έντονες πολιτικές πιέσεις (ακόμα και από την τουρκική πλευρά), και μάλιστα σε μία εδώ κυβέρνηση που αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο ανασχηματισμού της.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Εκτελεστικού Διευθυντή Εργασιών της αμερικανικών συμφερόντων, σερβικής χαλυβουργίας "U.S. Steel", κ. Vladan Mihailovic, οι οποίες δημοσιεύτηκαν στο σερβικό Τύπο, η ως άνω εταιρεία πρόκειται να ξεκινήσει την κατασκευή ενός συστήματος για την έγχυση κονιορτοποιημένου άνθρακα στην υψικάμινο των εγκαταστάσεών της, στη σερβική πόλη Smederevo.

Η αξία της ως άνω επένδυσης εκτιμάται σε άνω των \$ 51 εκ., ενώ στόχος της είναι η μείωση της κατανάλωσης κοκ κατά 25%, κάτι το οποίο θα προκαλέσει και μείωση του κόστους παραγωγής της εν λόγω χαλυβουργίας.

Κατά τον κ. Mihailovic, μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής και τη θέση σε λειτουργία του ανωτέρω συστήματος, η εκτιμώμενη κατανάλωση κονιορτοποιημένου άνθρακα θα κυμαίνεται μεταξύ 150 και 170 κιλών ανά τόνο σιδήρου.

Τέλος, ο κ. Mihailovic ανέφερε ότι, η "U.S. Steel" έλαβε την άδεια για την κατασκευή του συγκεκριμένου συστήματος πριν από ένα μήνα, περίπου.

Διεθνείς Εκθέσεις

Ο Σέρβος Υπουργός Εμπορίου και Υπηρεσιών, κ. Slobodan Milosavljevic, κήρυξε στις 15-11-10 την έναρξη της "48^{ης} Διεθνούς Έκθεσης Επίπλου Βελιγραδίου", που πραγματοποιείται στο χώρο του Διεθνούς Εκθεσιακού Κέντρου Βελιγραδίου και θα διαρκέσει μέχρι 21-11-10.

Στη συγκεκριμένη Έκθεση, όπου παρουσιάζονται έπιπλα και συναφής κατασκευαστικός εξοπλισμός, όπως επίσης εξοπλισμός εσωτερικής διακόσμησης, συμμετέχουν περίπου 599 εκθέτες, από τους οποίους 150 αλλοδαποί, προερχόμενοι από Ελλάδα, Σλοβενία, Τουρκία, Κροατία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Ιταλία, Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία, Η.Π.Α., Πολωνία, Τσεχία, Π.Γ.Δ.Μ., Δανία, Ουγγαρία, Ινδία και Ινδονησία.

Κατά την επίσκεψή μας σε εν λόγω Έκθεση όπου, σημειωτέο, μας δημιούργησε εντύπωση το υψηλό ποιοτικό επίπεδο των περιπτέρων και των εκθεμάτων, καθώς και η πολυάριθμη τουρκική συμμετοχή, μας επισημάνθηκε η παρουσίαση εκεί βιομηχανικών καινοτομιών, εφαρμοζόμενων σε συστήματα κατασκευής επίπλων και συναφών παρακολουθημάτων, πρακτική που αναμένεται να συμπίψει σημαντικά το σχετικό κατασκευαστικό κόστος, ώστε τα συγκεκριμένα είδη να προσφέρονται στους αγοραστές σε προσιτότερες τιμές.

Από πλευράς μας, παρείχαμε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, σε ενδιαφερόμενους εκθέτες, αναφορικά με δυνατότητα ανάπτυξης συνεργασιών τους με αντίστοιχους Φορείς και εταιρείες της χώρας μας.

Επίσης, στις συμμετέχουσες εκεί τέσσερεις ελληνικές εταιρείες, συγκεκριμένα στις "ALFA WOOD S.A.", "SHELMAN S.A.", "AXON COMPANY" και "SAPIENT MERKATOR S.A.", παρείχαμε αναλυτική πληροφόρηση για τη σερβική αγορά καθώς και για τις προοπτικές εισαγωγής-διακίνησης εδώ επίπλων, κανονίσαμε δε την μεταξύ τούτων και του Γραφείου μας, δημιουργία ενός σταθερού διαύλου επικοινωνίας, ώστε να πραγματοποιείται έγκαιρη ανταλλαγή σχετικών χρήσιμων πληροφοριών.

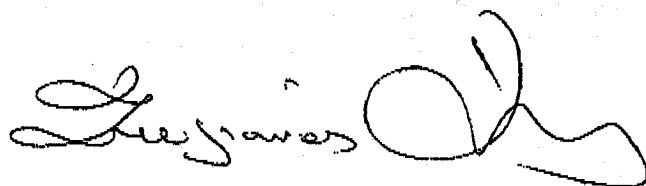
Σημειωτέο, σε συνάντησή μας με ευρισκόμενους στη συγκεκριμένη Έκθεση, εκπροσώπους του Εμπορικού Επιμελητήριου Σερβίας, τούτοι μας εξέφρασαν την πικρία τους για την εκεί περιορισμένη ελληνική συμμετοχή.

Κατά τους εν λόγω εκπροσώπους:

Η χώρα μας διαθέτει αξιόλογους βιομηχανικούς τομείς, όπως αυτός του επίπλου, που θα μπορούσαν κάλλιστα να έχουν μία δυναμική παρουσία στη Σερβία.

Στο πλαίσιο επαγγελματικών, κατά διαστήματα, επαφών τους με επιχειρηματίες της Βόρειας Ελλάδας, διαπιστώνουν μία μάλλον διστακτικότητα, από πλευράς των εν λόγω επιχειρηματιών, να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους στον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων.

Για οιαδήποτε εξέλιξη επί των ανωτέρω θεμάτων θα σας τηρήσουμε ενήμερους.

Στυλιανός Λιάγγας
Γενικός Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α'